

Főnixterv, pótcselekvés helyett

A Szigligeti Színház szabadtéri bemutatója

Kritika

Valahogy így képzelem el a nyári „szórakoztató” előadásokat, amilyen a *Főnixterv*. Igaz, most a rendkívüli helyzet kényszerítette az előadást szabadtérre, de minden rosszban van valami jó alapon kiderült: a színházi produkcióra alig alkalmas színpadon is lehet színvonalas, jó minőségű előadást játszani. Mondom ezt annak ellenére, hogy sokkal jobban működne zárt térben, egy stúdióteremben, ahol a színészek „keverednek” a nézőkkel, de attól még messze állunk.

Kiderült viszont az is, hogy a közönség nem csak a tingli-tanglin, a minősíthetetlen haknikon, a harmadik fiatalságukon túl lévő exsztárok koncertjein tölti meg a nézőteret.

Sokan voltunk kíváncsiak a Szigligeti Társulat bemutatójára, a rendkívül kényelmetlen padok ellenére szinte megtelt a nézőtér. Van egy olyan érzésem, hogy sokkal többen letünk volna, ha a körülmények emberibbek: nem kockáztatjuk a bokatorést útban a nézőtérre – a színház menedzsmentjét dicséri, hogy szőnyeggel próbáltak javítani a helyze-

Előadóképek: VIGH LÁSZLÓ MIKLÓS

ten –, ha kényelmesebb ülőalkalmatosságok állnak rendelkezésre, ha a színpadnak van mélysége és takarása, és még sorolhatnám a hiányosságokat. Hosszú évek óta mondjuk, írjuk, hogy a nyári színháznak titulált színpad és nézőtér mindennek nevezhető, csak színháznak nem.

A Botos Bálint rendezte *Főnixterv* mindezt képes volt feledtetni. Na jó, részben.

A szöveggönyv az alkotók – színészek, rendező, dramaturg – improvizációiból állt össze, Kárpáti Péter és Botos Bálint négykezese nyomán. Történet nincs, azaz annyi történet van, ahány szereplő. Mert mindegyiküknek van egy élete, amit megpróbál élni vagy legalábbis túlélni. Az alkotókat dicséri, hogy a színpadon emberek léteznek, akiknek múltjuk, jelenük és jövőjük van. Mondom, dicséri, mert a filmszerű, pillanatok rögzítő jelenetek ok-okozati összefüggést keresnek múlt és jelen között, sőt a jövőre is rákérdeznek. Ezekben az emberekben nincs semmi különös. Lehetnének a szomszédaim, a munkatársaim, futó vagy közelebbi ismerőseim. És ez teszi izgalmassá, korszerűvé, megkockáztatatom: fontossá az előadást. Életszerűek a helyzetek, a szereplők, a tér,

a ruhák, a szöveg. Mert ha őszinték vagyunk magunkhoz (nem szeretünk azok lenni, vagy csak ritkán engedjük meg magunknak ezt a luxust), akkor rájövünk, hogy az életünkben sokkal több a groteszk, az abszurd vagy a komikus pillanat, helyzet, mint a drámai. Más kérdés, hogy mit élünk meg drámának és mit nem. A repülőtér közelében épült új lakónegyedben élők meredten nézik a fölöttük elszálló repülőt. Akár közhelyes pillanat is lehetne, amikor a szereplők mozdulatlanágba dermedve kémlelik a gépmadarat. A rendező és színészek érdeme, hogy ez a pillanat sem lett giccses. Pedig az előadásban benne rejlik a giccs, a közhely veszélye, amit az alkotók azzal védnek ki, hogy enyhén elemelik a történeteket, a groteszk, néha az abszurd felé viszik a játékot.

Számomra Tasnádi-Sáhy Noémi (Bezzegh Ibolya) és Csatlós Lóránt (Pomogács László) kettőse tűnt a legkidolgozottabbnak. Láttam már asszonyt, aki annyira unja a férjét, hogy engedi, csináljon, amit akar, csak őt hagyja békén. A végeérhetetlen lakásfelújítással ügyetlenkedő férj sikere a működő vízcsap, ami aligha hozza lázba a pályázatírással foglalkozó feleséget. Ibolya az anyjáért (Firtos Edit) aggódik, aki egy olasz pasassal akar új, szabad életet kezdeni. Talán az egyetlen és utolsó esély, hogy elhitesse magával, létezik boldogság. Ibolya legalábbis úgy tesz, mintha féltene az asszonyt, nehogy sorozatgyilkos kezébe kerüljön, de mintha kicsit iri-

gyelné is, amiért ki mer lépni unalmas életéből. Tasnádi-Sáhy és Csatlós kettőse valamilyen egymásrautaltságot sugall. Az asszonyt groteszk merevsége, a férfit érzelmi szegénysége akadályozza abban, hogy kilépjen a kapcsolatból és új utat keressen.

Fodor Réka onkológus Trebics Melindája teátrális és önző. Oda sem figyel ökölvívó barátjára (Kiss Csaba), aki gyerekesen ugyan, de megpróbál beszélni a kapcsolatukról. Tragikomikus helyzet, ami talán drámává alakulna, ha a nő meghallaná, amit a férfi mondani akar.

Kocsis Anna ambiciózus jogásza és Rácz Endre vállalkozóvá vedlett színésze kapcsolatában talán ott van a szerelem, ha éppen ráérnek, ha éppen nem motivációs szónoklatokat tartanak egymásnak és másoknak. Mányoki Melinda és Lelkes Jácint Tibor kapcsolata felületes marad. A lány utazni vágyik, párja nem

mozdulna, pufognak a szövegek, de mintha nem mernék kimondani, amit valóban gondolnak.

Melinda unatkozó, depresszióra hajlamos, a múltban élő anyja (Kovács Enikő) a szappanoperák világába költözne egy izgalmasabb életért, de csak a városba, a lánya közelébe hurcolkodik. Elvárja, hogy törődjenek vele, tegyenek érte, megsértődik, ha lányának sem ideje, sem türelme nincs hozzá, de semmit nem tesz, hogy kikerüljön a nosztalgia spiráljából.

Balogh Attila néha chaplini játékkal jeleníti meg a saját világába zárkózott Menyust. A temetőt a természet, a fizika és asztrológia vonzza, komplexusai ellenére mintha békében élne a világgal. Szerelemre vágyik, olyan plátóira, nem testire, romantikusra. Akkor tényleg kerek lenne számára a világ. Ez nem jön össze Zoéval. Pedig bemutatja neki az atomok táncát, és más tudományos mozgásokat, de a nőt nem hatja meg.

Pitz Melinda alkoholba menekülő, egykor művésznői álmodat dédelgető banktisztviselője meg sem próbálja megérteni Menyus fennkölt szerelmét. Megvan neki a maga baja, azzal van elfoglalva, hogy eltolt életét siratja.

Az előadás szereplői egy helyben topognak, mintha sem bátorságuk, sem erejük nem lenne továbblépni, legalább megkísérelni boldogabbá tenni az életüket.

A díszlet – a nem túl kényelmes, olcsó bútorok, az olcsó bárpult – és a jelmezek is hangsúlyozzák, hogy ezek az emberek közöttünk járnak. Nem kiemelkedők, hanem ők az átlag.

Botos Bálint nagyon vigyázott az egyensúlyra, az előadás dinamikájára, arra, hogy a snittekéből komponált előadás egységes maradjon. Úgyesen illeszti össze a formanyelveket, illeszti be a zenét és a dalokat. Györfi Csaba koreográfiája szintén karakterhangsúlyozó, és nagyon szellemes.

Az előadás javára írható, hogy meghagyja a lehetőség illúzióját. A záró monológ figyelmeztet: hagyjuk a fenébe a pótcselekvéseket, és kezdjünk valamit az életünkkel. Mind-egy, hogy mit, csak szálljuk fel arra a repülőre.

SIMON JUDIT

Nagyvárad Szigligeti Színház – Szigligeti Társulat

FŐNIXTERV

Rendező: Botos Bálint

Dramaturg: Kárpáti Péter

Díszlet- és jelmeztervező:

Florina Bellinda Vasilatos

Koreográfus: Györfi Csaba

Szereplők: Balogh Attila, Csatlós Lóránt, Firtos Edit, Fodor Réka, Kiss Csaba, Kocsis Anna, Kovács Enikő, Pitz Melinda, Rácz Endre, Tasnádi-Sáhy Noémi